

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.11
la Hotărârea Consiliului INJ nr. 18/2
din 18 octombrie 2024*

CURRICULUM
la disciplina
**„METODICA INVESTIGĂRII INFRACTIUNILOR
ÎN DOMENIUL TRANSPORTURILOR”**
(candidați la funcția de procuror)

AUTORI:

Aliona NESTEROV,
Membră a Consiliului Superior
al Procurorilor, procuror
detașat, formator INJ

Nicolae ZANEVICI,
Procuror-șef interimar al
Secției analiză criminologică
și inițiative legislative, formator
INJ

_____AVIZAT
Șefa Direcției instruire și cercetare,
Ecaterina POPA

CHIȘINĂU, 2024

I. PRELIMINARII

Metodica investigării de către procuror a infracțiunilor din domeniul transporturilor constituie disciplina care elaborează metodele tactice și procedeele de descoperire, investigare și cercetare a acestor categorii de infracțiuni.

Studiul acestei discipline este deopotrivă necesar și util pentru audienți, constituind un esențial ajutor pentru formarea deprinderilor la descoperirea și fixarea urmelor, elaborarea tacticii efectuării anumitor acțiuni procesuale și metodelor de cercetare a acestei categorii de infracțiuni.

Modulul dat urmează să se îmbine armonios cu lucrări practice și cu experimente judiciare, dând posibilitate audienților să obțină deprinderi de aplicare a mijloacelor tehnice și metodelor practice de cercetare precum și să obțină abilitățile necesare pentru elaborarea actelor procedurale inerente acestei categorii de infracțiuni.

Investigarea infracțiunilor este un proces important, mai ales din perspectiva probatorului, ținând cont de specificul categoriei de infracțiuni propuse spre studiere precum și ponderea acestor infracțiuni din numărul total al infracțiunilor înregistrate, investigate și examinate în instanța de judecată în perioada ultimilor ani.

Din aceste considerente, în prezentul curriculum este acordată suficientă atenție nu doar ideii de acumulare a cunoștințelor teoretice, dar și celei de formare a abilităților tipice domeniului de activitate, precum și a capacității de a transfera cunoștințele teoretice și abilitățile practice în situații nestandarde.

Subsidiar, curriculumul la disciplina „*Metodica investigării infracțiunilor din domeniul transporturilor*” se prezintă ca un document de politică educațională și, în același timp, drept un instrument juridic ce sintetizează stadiul formării profesioniștilor de resort în societate.

Curriculumul se axează pe nivelurile comportamentale, care au un grad divers de complexitate: cunoaștere, aplicare și integrare.

Scopul instruirii la disciplina „*Metodica investigării infracțiunilor din domeniul transporturilor*” rezidă în oferirea posibilității audienților în formarea deprinderilor practice necesare pentru efectuarea investigațiilor eficiente și plene în vederea administrării probelor pentru ca, în consecință, să fie realizate cu succes sarcinile procesului penal.

Instruirea în domeniul nominalizat va scoate în relief valorificarea potențialului fiecărui audient la o gândire analitică și de sinteză necesară în cadrul exercitării urmăririi penale.

Curriculum-ul în baza căruia se vor petrece activitățile este elaborat în baza legislației procesual-penale în vigoare a Republicii Moldova, a doctrinei juridice de specialitate, a practicii judiciare, fapt care va permite viitorilor procurori să-și completeze și să-și aprofundeze cunoștințele teoretice cu abilități practice.

II. PRINCIPALELE OBIECTIVE

Prin studiul disciplinei, audientul va obține următoarele competențe:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să relateze despre scopurile conducerii/exercitării urmăririi penale;
- să definească conceptele și principiile de bază ale procesului penal;
- să conștientizeze importanța procesului de administrare a probatorului în cadrul procesului penal prin dobândirea probelor în modul stabilit de actele normative în vigoare, care ar servi la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la

identificarea faptuitorului, la constatarea vinovăției sau nevinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei.

La nivel de aplicare:

- să identifice soluții concrete pentru problemele de ordin practic vizând efectuarea acțiunilor procesuale în scopul constatării elementelor de fapt prin intermediul mijloacelor de probă în cadrul procesului penal, ținând cont de particularitățile acestor categorii de infracțiuni;
- să utilizeze mijloace tehnice speciale la efectuarea acțiunilor procesual-penale;
- să fie capabil să formuleze întrebări față de specialiști și experți în vederea atingerii scopurilor dispunerii constatării tehnico-științifice și medico-legale sau efectuării expertizelor;
- să formeze deprinderi de organizare a lucrului colaboratorilor organelor de drept în cazul efectuării acțiunilor procesuale de cercetare la fața locului, experimentului în procedura de urmărire penală, efectuarea percheziției și ridicarea de obiecte, etc.

La nivel de integrare:

- să formeze capacități de transfer al cunoștințelor teoretice și a abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor dificile, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate în cazul realizării acțiunilor procesual-penale;
- să aprecieze importanța unui probatoriu în strictă conformitate cu legea, în vederea garantării și protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului precum și excluderii unor decizii arbitrare;
- să conștientizeze necesitatea direcționării activității organelor de drept la evidențierea circumstanțelor care dovedesc vinovăția bănuितului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formatori		Ore curs	Ore seminar	Evaluarea
Metodica investigării infracțiunilor din domeniul transporturilor	Aliona Nesterov Nicolae Zanevici	Semestrul I	4	12	Evaluarea continua a activității/Examen final

IV. TEMATICA INSTRUIRILOR ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr.	<i>Tema</i>	<i>Numărul de ore</i>
1	Caracterizarea generală a infracțiunilor în domeniul transporturilor. Tipurile infracțiunilor în domeniul transporturilor. Aspecte teoretico-practice ale calificării faptelor infracționale.	4
2	Circumstanțele care urmează a fi elucidate și probate, precum și situații tipice de investigat în cazul infracțiunilor în domeniul transporturilor. Elementele de fapt care urmează a fi constatate în cadrul procesului penal pe infracțiuni din domeniul transporturilor și mijloacele de probă preeminente a fi utilizate la administrarea probelor.	3
3	Metodica efectuării anumitor acțiuni de urmărire penală în cadrul investigării infracțiunilor în domeniul transporturilor. Aspectele practice la realizarea procedurilor probatorii: - Cercetarea la fața locului; - Experimentul în procedura de urmărire penală; - Temeiurile și procedura de dispunere a expertizelor judiciare; - Audierea bănuțului/învinutului.	4
4	Particularitățile elaborării actelor procedurale inerente infracțiunilor din domeniul transporturilor și anume: - Ordonanța de pornire a urmăririi penale; - Ordonanța de dispunere a expertizelor judiciare; - Ordonanța de punere sub învinuire; - Rechizitoriul/Acordul de recunoaștere a vinovăției.	4
5	Evaluare și feedback	1
Total ore:		16

V. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/Resurse logistice	Sugestii pentru lucru individual
Tema 1 Caracterizarea generală a infracțiunilor în domeniul transporturilor. Tipurile infracțiunilor în domeniul transporturilor. Aspecte teoretico-practice ale calificării faptelor infracționale.		
<i>Ore curs</i>	<i>Curs-prelegere</i>	
1. Determinarea gradului prejudiciabil al infracțiunilor din domeniul transporturilor conform semnelor ce caracterizează elementele infracțiunii; 2. Determinarea legături de cauzalitate dintre încălcările admise de către fiecare persoană implicată și stabilirea persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii.	Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Proiector/laptop Flipchart Acces la internet	Studierea practicii judiciare uniforme a Curții Supreme de Justiție. Lectura surselor din lista bibliografică.

<p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Descrierea modalităților normative de săvârșire a infracțiunilor din domeniul transporturilor cu identificarea particularităților de calificare a fiecărei infracțiuni din această categorie.</p> <p>Explicarea concordanței între determinarea și constatarea juridică a corespunderii între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute în codul penal.</p>		<p>Soluționarea spețelor.</p>
<p>Tema 2. Circumstanțele care urmează a fi elucidate și probate, precum și situații tipice de investigat în cazul infracțiunilor în domeniul transporturilor.</p> <p>Elementele de fapt care urmează a fi constatate în cadrul procesului penal pe infracțiuni din domeniul transporturilor și mijloacele de probă preeminente a fi utilizate la administrarea probelor.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Circumstanțele primordiale care urmează a fi stabilite în cazul infracțiunilor din domeniul transporturilor. 2. Particularitățile înaintării și verificării versiunilor în situațiile în care făptuitorul nu este identificat. 3. Mijloacele de probă și procedeele probatorii care urmează a fi utilizate în cadrul urmăririi penale. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Descrierea elementelor de fapt care urmează a fi probate în cadrul procesului penal.</p> <p>Explicarea consecutivității acțiunilor de urmărire penală în cazul în care făptuitorul unei infracțiuni din domeniul transporturilor a părăsit locul accidentului și se ascunde de organul de urmărire penală.</p> <p>Versiunile care pot fi înaintate de către procuror la investigarea infracțiunilor din domeniul transporturilor și modalitățile de verificare a acestora pentru a exclude camuflarea de către făptuitor a unor fapte prejudiciabile mai grave.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Curs-prelegere</i></p> <p>Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Studiu de caz. Elaborarea proiectelor de plan de acțiuni de urmărire penală</p> <p>Soluționarea spețelor. Examinarea dosarelor. Întocmirea proiectelor actelor procesuale.</p>
<p>Tema 3. Metodica efectuării anumitor acțiuni de urmărire penală în cadrul investigării infracțiunilor în domeniul transporturilor.</p>		

<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Structura și conținutul proceselor-verbale a acțiunilor procedurale: <ul style="list-style-type: none"> - cercetarea la fața locului; - Experimentul în procedura de urmărire penală; - Ordonanțe de dispunere a expertizelor judiciare și întrebările care urmează a fi înaintate experților judiciari; - Audierea bănuțului/învinuțului. Aspectele practice privind efectuarea acțiunilor de urmărire penală evocate <i>supra</i>. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Explicarea metodicii de realizare a acțiunilor de urmărire penală și aspectele necesare a fi elucidate prin aceste acțiuni.</p> <p>Indicarea participanților prezența cărora este obligatorie la efectuarea acțiunilor de urmărire penală descrise <i>supra</i> și rolul fiecărui participant la aceste acțiuni.</p>	<p style="text-align: center;"><i>Curs-prelegere</i></p> <p>Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Elaborarea proiectelor de acte procedurale. Studierea literaturii de specialitate din compartimentul bibliografie.</p>
<p>Tema 4. Particularitățile elaborării actelor procedurale inerente infracțiunilor din domeniul transporturilor.</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Noțiunea de act procedural și caracteristicile acestuia. Structura actului procedural și argumentarea acestuia în dependență de categorie. Corectarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite. Încălcările care atrag nulitatea actelor procedurale. <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <p>Studierea actelor procedurale (depersonalizate) preluate din practica judiciară, identificarea erorilor admise la întocmirea acestora. Întocmirea actelor procedurale în baza unor spețe prezentate audienților. Analiza actelor procedurale întocmite</p>	<p style="text-align: center;"><i>Curs-prelegere</i></p> <p>Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Proiector/laptop Flipchart</p>	<p>Elaborarea proiectelor de acte procedurale în baza spețelor prezentate de formatori.</p>

VI. EVALUAREA DISCIPLINEI

Formele de evaluare: continuă și finală.

A. Evaluarea continuă a audientului se va face cu note pe scara de la 1 la 10 pentru fiecare activitate de simulare în care este antrenat. Notele vor fi acordate pentru calitatea actelor procedurale întocmite (individual sau în grup), precum și pentru calitatea prestației verbale. La evaluarea activității continue se va ține cont de:

- participarea audienților în cadrul seminarelor;
- realizarea activităților individuale/în grup;
- răspunsuri orale, participare la dezbateri/studii de caz;
- redactarea unor acte în baza subiectelor discutate;
- susținerea unor testări obligatorii care vor conține sarcini cu obiective de evaluare a cunoștințelor, capacităților și competențelor/aptitudinilor profesionale;

B. Evaluarea finală va consta în examen scris, alcătuit dintr-un test-grilă (ce va cuprinde întrebări teoretico-aplicative) și sarcina practică.

C. Candidații la funcția de judecător se vor familiariza cu metodica investigării infracțiunilor în domeniul transporturilor, promovând orele de curs, 4 ore auditoriale.

VII. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

Instrumente juridice naționale și internaționale

1. Constituția RM, adoptată la 29.07.1994, M.O. al RM, nr. 1, 1994;
2. Codul penal al RM, adoptat la 18.04.2002, nr. 985- XV;
3. Codul de procedură penală al RM, din 14.03.2003;
4. Codul Contravențional adoptat prin Legea nr. 218 din 24.10.2008;
5. Legea RM privind siguranța traficului rutier nr.131-XVI din 07.06.2007;
6. Legea nr. 213/2021 cu privire la investigarea accidentelor și incidentelor în transporturi;
7. Legea RM privind controlul și prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri și de alte substanțe psihotrope nr.713-XV din 6 decembrie 2001;
8. HG nr.357/2009 privind aprobarea Regulamentului circulației rutiere;
9. HG nr. 181/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de examinare pentru obținerea dreptului de a conduce vehicule, emiterea și valabilitatea permisului de conducere.
10. HG nr. 296/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de testare alcooscopică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei;
11. HG nr. 534/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind aprecierea medico-legală a gravității vătămării integrității corporale sau sănătății;
12. HG nr. 195/2017 privind aprobarea Nomenclatorului expertizelor judiciare.

Practica judiciară

1. Hotărârea Plenului CSJ nr. 20/1999 despre practica judiciară cu privire la aplicarea legislației, la examinarea cauzelor penale, referitoare la încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport (modificată prin HPCSJ nr. 4 din 15.05.2017);
2. Hotărârea Plenului CSJ nr. 13 din 16.12.2013 „Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364/1 Cod de procedură penală, de către instanțele judecătorești” (modificată prin HPCSJ nr. 19 din 2018);
3. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 39 din 22.11.2004 „Cu privire la practica judiciară în cauzele penale privind minorii” (modificată prin HPCSJ nr. 4 din 2015);
4. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr.11 din 24.12.2010 „Cu privire la practica aplicării legislației pentru asigurarea dreptului la apărare al bănuitului, învinuitului, inculpatului și condamnatului în procedură penală”;
5. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție, nr.2 din 30.01.1996, Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Constituției Republicii Moldova // Culegere de Hotărâri ale Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova (199404.1997). - Chișinău, 1997;
6. Hotărârea Plenului CSJ a RM din 09.06.2014, nr.3 Cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale //Buletinul CSJ a RM 8-9/4, 2014;
7. Deciziile adoptate de către Curtea Supremă de Justiție urmare a examinării recursurilor în interesul Legii;
8. Recomandările Curții Supreme de Justiție;

Hotărârile și deciziile Curții Constituționale și a CtEDO

1. Hotărârea nr. 2 din 23.01.2020 privind excepția de neconstituționalitate a unor dispoziții din articolul 6 pct. 111) din Codul de procedură penală (definiția noțiunii de eroare gravă de fapt);
2. Hotărârea nr. 27 din 21.09.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 109 alin. (1) din Codul penal (limitarea împăcării în cauzele penale);
3. Hotărârea Curții Constituționale nr.26 din 23.11.2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală //Monitorul Oficial 235-240/27, 03.12.2010;
4. Decizia Curții Constituționale nr. 39 din 08.05.2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 123 alin. (1) din Codul de procedură penală;
5. Decizia Curții Constituționale nr. 76 din 27.06.2024 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 264¹ din Codul penal.